

u okresního soudu v J. s tehdejší vymáhající věřitelkou Okresní záložnou hospodářskou v Ž. B., ručí též za náklady sporu ve výši 12.457 Kč, přisouzené zvítězivší věřitelce pravoplatným rozsudkem procesního soudu ze dne 10. černa 1936, č. j. C IV 239/35-15, a zdali proto uvedené věřitelce přísluší nárok na náhradu dotčených útrat v pořadí před zástavními právy vymáhajících věřitelů Norberta N. a F. B. W. N. a spol., vzniklymi k této jistotě teprve dne 29. dubna 1936 a 22. října 1936. Na tuto otázku jest odpověděti záporně. Jistota podle § 44, odst. 2, ex. ř. není žalobní jistotou za náklady rozepře, kterou náš právní řád zná toliko za předpokladů §§ 57 až 60 c. ř. s. (§ 78 ex. ř.). Jistota podle § 44, odst. 2, ex. ř. má podle nepochybného smyslu zákona zajistiti uspokojení vymáhajícího věřitele tehda, zamítne-li soud dlužníkuv návrh na zrušení exekuce, jehož se povinný domáhá. Zjistí-li se tedy po zamítnutí zrušovacího návrhu dlužníkova při pokračování v exekuci, že za trvání odkladu nastala změna, pro kterou věřitel buď vůbec anebo částečně již nemůže dosíci uspokojení před odkladem ještě zabezpečeného, má věřitel nárok na to, aby mu škoda tímto způsobem vzešla, totiž to, co mu ušlo pro tuto změnu, byla nahrazena z částky složené jako jistota. Uvedená jistota ručí tedy věřiteli za částku, jež se exekucí vymáhá, anebo za věřitelovo interesse, směřuje-li exekuce k vymožení jiného nároku než peněžité pohledávky a nemůže-li toto plnění po zamítnutí zrušovacího návrhu dlužníkova pro nastalou mezitím změnu již in natura býti vynuceno. Opírala-li tedy Okresní záložna hospodářská v Ž. B. svůj odpor proti pohledávkám vymáhajících věřitelů Norberta N. a F. B. W. N. a spol. pouze o tvrzení, že složená částka 20.000 Kč s příslušenstvím jest jistotou za útraty dlužníkem prohraného sporu C IV 239/35, nemůže tento důvod obstáti, neboť tím by tato věřitelka získala žalobní jistotu, jež jí podle zákona nepřisluší. Že se však trváním opozičního sporu C IV 239/35 změnila, vlastně zhoršila možnost dosíci z ručící nemovitosti uspokojení vymáhané pohledávky s příslušenstvím, zejména se všemi náklady požívajícími stejného pořadí s jistinou, nebylo vůbec tvrzeno. Rekursní soud posoudil proto věc nesprávně, přiznal-li Okresní záložně hospodářské v Ž. B. nárok na zaplacení útrat rozepře C IV 239/35 z řečené jistoty; prvý soud právem zamítl její odpor a nebylo ani příčiny poukázati odpor ten na pořad práva, poněvadž rozhodnutí o něm nezáviselo na tom, aby byly vyšetřeny a zjištěny sporné skutečnosti (§ 231 ex. ř.), jak v rekursu bylo namítáno. Bylo proto usneseno, jak shora uvedeno (§§ 233, 234, odst. 2, § 286 ex. ř.).

Čís. 16079.

Majitel protokolované firmy kupce jednotlivce jest oprávněn uplatňovati práva příslušící jeho firmě jak jménem firmy, tak svým vlastním občanským jménem.

Obchodní zmocněnec pivovaru (čl. 47 obch. zák.) není oprávněn k vzdání se knihovního zajištění pohledávky pivovaru a k postoupení přednosti knihovního pořadí.

Předstupující věřitel nabývá z knihovního provedení změny pořadí bezprostředního práva. Na žalobu o výmaz vkladu přednostního pořadí jest užití ustanovení § 62 a nikoli § 64 knih. zák.

(Rozh. ze dne 5. května 1937, Rv I 2443/35.)

Žalobce jako jediný majitel protokolované firmy Sch-ský pivovar v L. se na žalované spořitelně domáhá výroku, aby bylo uznáno právem, že Antonínem L. jako domnělým zástupcem řečené firmy podepsané prohlášení o postupu přednosti knihovního pořadí ze dne 25. listopadu 1929 a na základě něho ve vložce č. 160 pozemkové knihy pro katastrální území M. zapsaný vklad přednosti pohledávky žalované spořitelny v částce 10.000 Kč s přísl. (C 72) před zápůjčkovou pohledávkou Sch-ského pivovaru v L. v částce 65.000 Kč s přísl. (C 68) a před jeho pohledávkou smluvní pokuty v částce 6.000 Kč (C 69) jsou neplatné a že žalovaná jest povinna dáti ve vložce č. 160 pozemkové knihy pro kat. území M. na své útraty vymazati uvedený vklad přednosti. K odůvodnění žaloby mimo jiné přednesl: Pro firmu Sch-ský pivovar v L. vážne podle dlužního úpisu ze dne 7. listopadu 1929 na domě č. p. 51 v M. patřícím Františce G. ve vložce č. 160 pozemkové knihy pro kat. území M. zástavní právo pro pohledávku 65.000 Kč s přísl. a pro smluvní pokutu v částce 6.000 Kč. Roku 1929 si knihovní vlastnice uvedené reality Františka G. vypůjčila u žalované 10.000 Kč a podle dlužního úpisu ze dne 20. listopadu 1929 bylo pro uvedenou zápůjčku pod pol. C 72 vloženo na tutéž realitu zástavní právo pro pohledávku 10.000 Kč s přísl. Pod pol. C 74 byla v dotčené vložce podle prohlášení o postupu přednosti pořadí ze dne 25. listopadu 1929 vložena přednost pořadí právě uvedené pohledávky žalované spořitelny (vložené pod C 72) před výše uvedenou pohledávkou žalující firmy 65.000 Kč s přísl. (vtělené pod C 68) a smluvní pokutou 6.000 Kč (vloženo pod C 69). Prohlášení o postupu pořadí, o němž je řeč, není podepsáno žalobcem, nýbrž tehdejším ředitelem panství Antonínem L. Podle služebních předpisů žalobcových jsou přednostové podniku oprávněni k těm opatřením, která jsou zákonem předepsaná nebo nutná pro správné vedení podniku, nemají-li opatření ta v zápětí změny reální držby. Žalobcova schválení jest však potřebí k nabývání a k zcizení nemovitostí a věcných práv na cizích realitách, jakož i k zatěžování a k zprošťování nemovitostí břemen; rozhodování o poskytování zápůjček jest pak vyhrazeno žalobci vyjma zvláště naléhavé případy, v kterých může správa pivovaru sice sama povolití zápůjčku do 5.000 Kč, avšak s povinností žalobci to dodatečně ohlásiti. Podle § 23 uved. služeb. předpisů jest zásadně nutné zajištění v pozemkové knize v postačujícím pořadí. Obsah služebních předpisů nebyl žalované spořitelně až do 1. října 1934 znám. Dne 19. května 1904 byla podle obchodního rejstříku krajského soudu v L. zapsána firma »Knížecí Sch-ský pivovar v L., Adolf Josef kníže Sch.«, mající sídlo v L., jako její majitel byl tehdy zapsán Adolf Josef kníže Sch. v P. s tím, že se firma znamená tak, že k výše uvedenému znění firmy připojí podpis majitele nebo prokuristy s označením p. pa. Dne 30. června 1926 nastala změna v tom, že byl zapsán jako nový majitel

firmy Jan Sch., velkostatkář v H. (žalobce), a jako jeho prokurista Dr. Adolf Sch. v P. Plnou mocí de dato V. 6. února 1918 udělil žalobce Antonínu L., řediteli panství v L., zmocnění, aby ho zastupoval ve všech záležitostech týkajících se panství jeho správě svěřeného před soudy, úřady a mimo úřady, a k tomu cíli mu udělil i procesní plnou moc podle § 31 c. ř. s. s tím, že jest oprávněn za něho přebíratí předmět sporu, žaloby a rozhodnutí ve věcech knihovních, uzavíratí smíry, opatřovatí zajištění, podávati knihovní žádosti, zastupovati ho ve věcech daňových, přijímatí peníze a poštovní zásilky, uzavíratí a vypovídatí nájemní smlouvy a podávati žaloby na vyklizení a konati vše, co považuje za nutné a prospěšné v zájmu žalobcova majetku jeho správě svěřeného. Dopisem ze dne 26. srpna 1929 zaslalo ústřední ředitelství žalobcovo v H. administraci v L. dlužní úpis manželů Maxe a Františky G-ových se zprávou, že žalobce povoluje manželům na koupi hostince č. p. 51 v M. žádanou zápůjčku 65.000 Kč, bude-li zápůjčka ta knihovně zajištěna v druhém pořadí a bude-li zajištěna i smluvní pokuta v částce 6.000 Kč. Dopisem ze dne 21. listopadu 1929 zaslal Dr. Adolf P., advokát v Ch., ředitelství Sch-ského pivovaru v L. již vyhotovené prohlášení o postupu přednosti knihovního pořadí v prospěch žalované, datované 5. listopadem 1929, se žádostí, aby ředitelství dotčené prohlášení soudně ověřenou formou podepsalo a pak mu je opět zaslalo, ježto podle zprávy manželů G-ových má ředitelství pivovaru o této transakci již vědomost a projevílo s ním vůči nim souhlas. Prohlášením o postupu přednosti pořadí ze dne 20. května 1929 postoupil Sch-ský pivovar v L. pohledávce žalované spořitelny 10.000 Kč s přísl. přednost před svou pohledávkou 60.000 Kč a 6.000 Kč smluvní pokuty. Toto prohlášení jest podepsáno za Sch-ský pivovar v L. Antonínem L., Františkou G. a spořitelnou v Ch. (žalovanou). Dne 25. listopadu 1929 byl podpis Antonína L., který uvedené prohlášení za Sch-ský pivovar v L. podepsal, soudní kancelář v L. ověřen s tím, že Antonín L., ředitel panství Sch-ského v L., jehož osobnost jest soudu známa, před soudem podpis svého jména na listinu připojil. Dopisem ze dne 26. listopadu 1929, který je za Sch-ský pivovar v L. podepsán Antonínem L., bylo ono prohlášení vráceno Dr. Adolfu P., advokátu v Ch. Dne 28. listopadu 1929 podala Františka G. u okresního soudu v Ch. knihovní žádost s řečeným prohlášením a se žádostí za jeho vklad, a usnesením ze dne 29. listopadu 1929 okresní soud v Ch. podle onoho prohlášení povolil a provedl vklad přednosti pořadí pro žalovanou. Antonín L., jenž ono prohlášení o postupu přednosti pořadí podepsal, nebyl k tomu oprávněn a překročil tím meze svého zástupčího oprávnění, a to bez vědomí majitele firmy. Soud první stolice uznal zcela podle žaloby. D ů v o d y: Ježto je prokázáno a nesporno, že žalobce je a v rozhodující době také byl jediným vlastníkem firmy Sch-ský pivovar v L., nemůže býti o jeho aktivní legitimaci k žalobě podle §§ 61, 62 knih. zák. pochybnosti. Právní jednání o postupu přednosti knihovního pořadí jest podle § 30 knih. zák. ve znění §§ 45 a násl. III. dílčí novely k obč. zák. smlouvou mezi věřitelem ustupujícím a postupujícím, a v té formě bylo také sepsáno prohlášení o postupu přednosti pořadí ze dne 25. listopadu 1929 podepsané Antonínem L. Je proto žalovaná podle § 62 knih.

zák. pasivně legitimována, ježto nabyla ze společného vkladu přímo práva přednosti knihovního pořadí, a to z právního poměru mezi ní a žalobcem. To, že knihovní žádost podala Františka G., není podle názoru soudu rozhodující, ježto na prvním místě byla smluvní stranou žalovaná a nikoli G-ová, a tím, že uvedené prohlášení žalovaná podepsala, jeho obsah také schválila. Bylo především její povinností, aby si zjistila, zda Antonín L. jest k vydání takového prohlášení za žalobce oprávněn, a uzavřela-li jednání s osobou neoprávněnou, stíhají následky toho podle § 55 obch. zák. ji a nikoli žalobce neb dokonce Františku G-ovou nebo soud, který podle onoho prohlášení, třebaš nekrytého náležitou plnou mocí, podle § 31 knih. zák. onen vklad povolil. Právě z té skutečnosti, že byl v pozemkové knize zapsán jako hypotekární věřitel Sch-ský pivovar v L., musila žalovaná viděti, že jde o firmu, a měla si jako spolusmluvkyně zjistiti, kdo jest oprávněn za řečenou firmu podpisovati, a byla by si také snadno v obchodním rejstříku zjistila, zda je k tomu Antonín L. oprávněn, či nikoli. Také označení Antonína L. ve sporném prohlášení zákonným zástupcem pivovaru musilo při náležité opatrnosti vzbuditi v žalované hned podezření. Přenechala-li pak žalovaná jako smluvkyně obstarání prohlášení o přednosti pořadí Františce G. resp. Dr. P., dala jim mlčky plnou moc k tomu, a účinky z toho vzešlé stíhají jen ji. Podle plné moci ze dne 6. února 1918 i podle svého služebního postavení ředitele panství musí býti Antonín L. pokládán za obchodního zmocněnce podle čl. 47 obch. zák. Rozsah oprávnění takového zmocněnce jest však na rozdíl od oprávnění prokuristova určen především udělenou mu plnou mocí a teprve podpůrně předpisem čl. 47 obch. zák. Podle uvedené plné moci však nebyl Antonín L. oprávněn vzdáti se za žalobce práv, v čemž je zajisté obsaženo i zřeknutí se nabytého výhodnějšího knihovního pořadí. Ale i podle čl. 47 obch. zák. nelze přiznati Antonínu L. oprávnění, aby za žalobce postupoval přednost knihovního pořadí, ježto takový úkon nelze pokládati za obchod neb právní jednání, které provozování živnosti žalobcovy obyčejně s sebou přináší, takže Antonín L. jako obchodní zmocněnec žalobcův k takovému úkonu potřeboval od žalobce speciální plné moci ve smyslu § 1008 obč. zák. Antonín L. podepsal tedy sporné prohlášení o postupu přednosti knihovního pořadí pohledávce žalované spořitelny neoprávněně. Ježto podle plné moci ze dne 6. února 1918 byl Antonín L. oprávněn přijímati za žalobce knihovní usnesení, bylo podle § 123, č. 4 knih. zák. a výnosu min. sprav. ze dne 4. května 1880, č. 6054 okresním soudem v Ch. správně doručeno za žalobce do rukou Antonína L. Žalovaná se neprávem odvolává na svou důvěru v pozemkovou knihu. Principem publicity se chrání důvěra v pozemkovou knihu, ale nikoliv důvěra v nepravdivá tvrzení nějaké osoby, jako je tomu v souzeném případě, kdy se žalovaná spolehla na neoprávněný podpis sporného prohlášení Antonínem L. Podle § 30 knih. zák. ve znění §§ 45 a násl. III. dílčí novely k obč. zák. jest ovšem třeba k zápisu přednosti knihovního pořadí vkladné, nebo k záznamu způsobilé listiny, nebo žádosti, podepsané všemi účastníky, tedy ustupuje-li zástavní právo, i podpisu vlastníka nemovitosti, ale v souzeném případě jde o spor podle § 162 knih. zák., a proto námitka žalované, že žalobní žádost jest nepřípustná

a nesprávná, není odůvodněna. O d v o l a c í s o u d změnil rozsudek soudu první stolice potud, že zamítl žalobní žádost, aby byla žalovaná uznána povinnou provést výmaz přednosti na vlastní útraty, jinak odvolání nevyhověl a potvrdil rozsudek soudu první stolice.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalované spořitelny.

D ů v o d y:

S hlediska všech uplatněných dovolacích důvodů (§ 503 č. 2, 3 a 4 c. ř. s.) potírá žalovaná především skutková zjištění a závěry odvolacího soudu v otázce aktivní legitimace žalobcovy. Je správné, že zástavní právo váznoucí pod položkou C 68 a 69 na nemovitosti Františky G., zapsané ve vložce č. 160 pozemkové knihy pro kat. území M., jest vloženo za pohledávky Sch-ského pivovaru v L., ale ten jest podle výpisu z obchodního rejstříku v L. protokolovanou firmou, jejímž jediným majitelem jest žalobce. K uplatnění práv příslušících protokolované firmě kupce jednotlivce jest však její majitel oprávněn nejen pod názvem firmy, ale i pod občanským jménem. Totožnost fyzické osoby vystupující jako žalobce s osobou, která jest podle obchodního rejstříku majitelkou protokolované firmy, nebyla v první stolici popřena a žalovaná vytýká neprávem jako vadnost řízení, že o této totožnosti nebyly provedeny svědecké důkazy, jež vpravdě nikdy nebyly nabídnuty. Omyl procesního soudu, jenž shora uvedené skutečnosti pokládal za nesporné, byl odvolacím soudem napraven tím, že je podle nepopřeného obsahu listinných dokladů zjistil. Po právní stránce namítá žalovaná dále, že je prý chráněna zásadou důvěry ve veřejné knihy, poněvadž nemohla věděti, že se knihovní stav neshoduje se skutečným stavem věci. Ale v souzeném případě nejde vůbec o to, zdali žalovaná, důvěřujíc správnosti knihovního stavu, nabyla bezelstně knihovní přednosti své pohledávky zajištěné pod položkou C 72, nýbrž o to, že dosáhla změny knihovního pořadí na základě nedostačující listiny. Prohlášení o postupu přednosti pořadí ze dne 25. listopadu 1929 bylo formálně vadné, poněvadž v něm nebylo ověřeno, že osoba, podepsavší za ustupujícího knihovního věřitele, byla zmocněna znamenati jeho firmu, ale bylo i hmotněprávně vadné, ježto ani objektivně tu nebylo potřebného zmocnění. Žalovaná sice již neuplatňuje, že Antonín L. byl také ve vnitřním poměru k žalobci podle plné moci ze dne 6. února 1918 po případě podle »služebních předpisů« zmocněn vzdáti se v neprospěch žalobcův pořadí knihovně zajištěných nároků, ale vyvozuje toto oprávnění na venek z toho, že Antonín L. byl obchodním zmocněncem podle čl. 47 obch. zák., o němž lze předpokládati, že smí nakládati aspoň částkou 10.000 Kč. Avšak zmocnění podle čl. 47 obch. zák. se vztahuje toliko na jednání a právní úkony, jež provozování živnosti obchodní toho druhu nebo provádění jednání toho druhu o b y č e j n ě sebou přináší. Že však k obyčejným úkonům pivovaru náleží i vzdání se knihovního zajištění a postoupení přednosti knihovního pořadí, nelze tvrditi, a nižší soudy dospěly proto právem k úsudku, že Antonín L. potřebného zmocnění neměl. Neprávem poukazuje žalovaná na to, že nevěděla o pravém rozsahu jeho plné moci

a že ji také nemohla přezkoumati, poněvadž listinu opatřila vlastnice nemovitosti. Tu však přezírá, že jednala na vlastní vrub, spokojila-li se listinou, z níž zmocnění podepsavší osoby nebylo zřejmé a jeho rozsah nebyl patrný. Tyto nedostatky však nesouvisí s knihovním stavem, jemuž žalovaná mohla důvěřovati, neboť z knih nevyšlo najevo nic, než že majitelem pohledávky, zajištěné zástavním právem pod pol. C 68 a 69, byl Sch-ský pivovar v L., nikoli však že Antonín L. byl oprávněn podpisovati za něj listiny vkladu schopné. Podle § 45 III. dílčí novely k obč. zák. je k změně pořadí práv zapsaných na nemovitosti potřebí povolení oprávněného ustupujícího i předstupujícího, a je-li ustupující právo zástavním právem, i přivolení vlastníka po případě přivolení osob, pro něž snad vážnou práva na ustupujícím právu. Z knihovního provedení změny pořadí nabývá bezprostředního práva předstupující věřitel. Předstupující věřitel není proto třetí osobou, jakou má na mysli § 64 knih. zák., neboť nenabyl knihovního práva na onom vkladu, jehož neplatnost se tvrdí, naopak se spor o výmaz týká přímo zápisu, jímž předstupující nabyl bezprostředního práva. Je proto přisvědčiti odvolacímu soudu v tom, že na souzený případ jest užití ustanovení § 62 a nikoli § 64 knih. zák. Tím padá i námitka, v první stolici ostatně nevznesená, že žaloba nebyla podána v tříleté lhůtě v § 64 knih. zák. stanovené. Rovněž nebylo před procesním soudem tvrzeno, že žalobce konkludentním činem schválil právní jednání Antonínem L. vykonané, a odvolací soud odmítl proto právem činiti z toho, že žaloba byla podána teprve více než tři léta po sporném knihovním zápisu, třebaže tato skutečnost byla zřejmá ze spisů, nějaký závěr po té stránce, zdali tím žalobce onen zápis mlčky schválil a vzdal se snad nároku na jeho výmaz. Nelze proto bezdůvodnému dovolání vyhověti.

Čís. 16080.

Pojištění smluvní.

Ani písemnost, ani údaj premiové sazby nebo výše pojistné prémie v pojistném návrhu nejsou podstatnými podmínkami platnosti pojistné smlouvy. K její platnosti stačí ústní po případě i konkludentní projev souhlasné vůle smluvců v jakékoliv přípustné formě o podstatných kusech smlouvy a později dohoda o jednotlivostech (premiové sazbě a výši prémie) v hrubých rysech. Dohoda o premiové sazbě a výši prémie se může státi též dodatečně a mlčky (§ 863 obč. zák.). Nebyla-li pojistníku před obdržením pojistky známa výše prémie, jest v prodlení s jejím placením teprve ode dne, kdy obdržel pojistku.

(Rozh. ze dne 5. května 1937, Rv I 2449/35).

Žalovaný Ing. Ludvík Š. jako jediný majitel žalované firmy pojistil již před rokem 1930 proti požáru svůj závod v R. u žalující pojišťovny A. E. Tento závod dne 30. dubna 1930 vyhořel a dotčená žalující pojišťovna pojištění vypověděla. Žalovaný jednal pak s touto pojišťovnou A. E. o poskytnutí krytí závodu. Tvrdíce, že byla po té sjednána nová pojistná smlouva, domáhají se žalující pojišťovny za-